

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din

TRST sobota 23. oktobra 1948

ZARADI PREUTRUJENOSTI IGRALCEV MOSTVA «HAJDUKI»
PO DVODNEVNEM POTOVANJU BO NAJAVLJENA TEKMA SELE
V PONEDELJEK 25. T. M. OB 15 NA STADIONU PRI SV. SOBOTO

Spedizione in abbon. postale
Postnina placata in gotovini

Štev. 247 (1032)

Povišanje cen in množični odpusti prve posledice Marshallovega načrta

Ko je Amerika izšla iz druge svetovne vojne, so njeni industrijski trusti in monopoli iskali poti, da bi se izognili tudi po vojni gospodarski krizi, ki je pretela vse ameriške industrijske monopole.

Marshallov načrt se je tako že ob svojem nastanku predstavil svobodoljubnim narodom Evrope kot politično-ekonomsko sredstvo za njihovo politično in gospodarsko zasvojenost na račun domačega gospodarstva Zahodne Evrope.

Prve konkretne posledice Marshallovega načrta v Evropi sta občutili Francija in Italija. V Franciji je delovno ljudstvo v zadnjih dveh mesecih moralo utrpeti znatni povzpetek cen osnovnih življenjskih potrebščin, kar na primer na 50 odst. povzpetek na maslu 35 odst., na tobaku izdelkih 40 odst., in tako na industrijskih izdelkih ter na darov. Vse sistem francoskega gospodarstva pa je bil znaten udarec in predvsem zunanja trgovina v izključno korist ameriških monopolov. Zadnje statistične francoske trgovinske urve izveza nam najboljše prikazujejo, kako ameriški monopol in sama reakcijska protisluska vlada delujejo v škodo francoskemu narodu in predvsem delavskemu razredu. Tako je Francija do 1. junija 1948 izvozila v Ameriko skupno za približno 6 milijard izdelkov, medtem ko je uvozila iz Amerike nad 42 milijard.

Temu stanju so sledile posledice množičnih odpustov, ki so predvsem prizadejali delavstvo težke in srednje industrije ter predvsem znano francosko industrijo letal v okolici Pariza, ki je vrgla na cesto nad 30 tisoč delavcev in nameščencev.

Pri nas v Trstu se je Marshallov načrt predstavil s dokaj obojatičnimi obljubami. Vojskova uprava je prav v dne, ko je pripravljala povišanje cen nekaterim osnovnim življenjskim potrebščinam, napovedala po svojem tako imenovanemu odboru za povojno obnovo Evrope za Trst, pročitati tržaške industrije, obnove trgaške trgovinske mornarice, obnovo industrijskih naprav za povečanje proizvodnje letal, izboljšanje in poživitev srednje in male industrije, ki je tesno povezana z ladjedelništvom in strojarstvom, in kar je najvažnejše, napovedala je sprejem nekaj tisočev novih delavcev v to industrijo in nad tisoč delavcev pa v gradbeno stroko. To je bil napovedani načrt odbora za obnovo, ki naj bi brez dvoma dognil tržaško industrijo ter dokončno in trajno rešil težko upravljanje 32 tisoč v Trstu brezposelnih delavcev in nameščenec. Demokratska stranka v Trstu in njen politični prirednik Delavska zbornica sta z uvo enega propagirala sprejem Tržaškega ozemlja v načrt za obnovo Evrope in ga prikazovali kot prvi pogoj za stabilizacijo in poživitev naše industrije, za razmah in nadaljnji razvoj trgovinske mornarice in poleg tega še, da lahko samo Italija priporoči Tržaškemu ozemlju k finančnemu drugu ter zagotoviti potrebni industrijski narocili. Prav v tem zadnjem konkretnem upravljanju je bilo velikega italijanskega parnika «Biancamano» za popravilo v tržaške ladjedelnice.

Samo po dobrih 2 mesecih, odkar so bili napovedani zlati časi tržaške industrije in tržaškega trgovinskega mornarstva, so se nam pokazali prvi učinki Marshallovega načrta na škodo življenjskega interesa delavskega razreda in uvega prebivalstva. Da je Marshallov načrt sredstvo

za plaširanje ameriških proizvodov na škodo domačih proizvodov in domače industrije, se je najbolj pokazalo v Franciji, ko so bili delavci prisiljeni zapustiti svoje tovarne in se pridružiti prestrežni armadi brezposelnih.

V Trstu je bil prvi učinek strahotno povišanje cen na pragu zime, za tem pa so na vrsti množični odpusti iz industrijskih kompleksov. V arsenalu kot edinem najvažnejšem industrijskem kompleksu za popravljanje poškodovanih ladij so bili napovedani odpusti, o katerih je demokatično časopisje že pisalo, in goč dnevi so odslužili 165 delavcev vseh strok, t. j. približno 18 odst. vsega zaposlenega delavstva in nameščencev. Sledilo so odpusti v direkciji Arigonij, pripravlja se popolna zapora tvornice oljnatih izdelkov ter ladjedelnice Martinuzzi v Miljah, Jadranske ladjedelnice (CRDA) so bile začnele odstaviti stotine delavcev na svojevreden način pred začetkom množičnih odpustov. Ravnanstveno je sporočilo podrejenemu osebju, da izplača 1200 ur poleg navadne odpravnice vsakomur, ki sam in prostovoljno odpove delo. Za tem pripravlja množične odpuste v prihodnjih mesecih. Tako bodo delavci Jadranskih ladjedelnic in najhujših zimskih mesecev žrtve pomankanja in bede.

Medtem ko odpuščajo stotine in stotine naših delavcev, ki so prednja straža našega demokratičnega gibanja, se hkrati sprejemajo fašisti, ki so bili pred časom epurirani. Pred dnevi so namreč ladjedelnice CRDA in Zavod za socialno zavarovanje sprejeli v službo stare fašiste denuncianta, ki so bili pod priitiskom delavskih množic odstavljani od službi fašističnega režima in zloumu nacifasizma.

Anglo-ameriški imperialisti ter domača finančna oligarhija so izkoristili trenutke, ko naše delavsko gibanje preživlja enega od najtežjih trenutkov, in so začeli z rehabilitacijo starih fašistov. Z dnevnimi delne stavke v Tovarni strojev pa jasno dokazujejo, da naš delavski razred in z njim vse delovne množice Trsta ne bodo več fašistov v podjetja, fašistov, ki so dolgi 20 let fašizma bili pri ganjani in teroristi delavskega razreda ter so se med narodnoosvobodilno borbo pokazali kot zaprignjeni sovražniki delavskega razreda in njegove herojske borbe za osvoboditev. Na eni strani množični odpusti, na drugi pa sprejem na delo mnogih fašistov. To je najslabši dokaz, kam stremi domača reakcija in njeni pokrovitelji.

Stremenje imperialistov s pomočjo Marshallovega načrta se je tudi pri nas pokazalo v najslabši luči kot sredstvo za politično in gospodarsko zasvojenost na škodo osnovnih interesov našega gospodarskega razvoja in predvsem interesov najširših plasti našega prebivalstva. Danes, sprito tako težkega gospodarskega položaja je delavski razred Trsta pred zelo važnimi nalozami.

Marshallov načrt se je pri nas razkrinjal kakor v Franciji, kakor v Italiji in drugod, kot orozje imperializma proti politični in gospodarski neodvisnosti narodov Vzhodne Evrope in proti takemu se bo naše delavstvo borilo za vedno do, da brani svoje življenjske interese za procvit naše industrije, za obnovo naše trgovinske mornarice, za razmah naše srednje in male industrije, za povečavo našega ozemlja s svojim naravnim zaledjem in prepričanju, da bomo samo tako lahko rešili in odločno branili naše pravice do življenja in samoodločbe.

IVAN BUKOVEC

ZSSR podpira mir z vsemi sredstvi

Sovjetski delegat v OZN poudarja, da je mir mogoč samo, če se spoštujejo sprejete obveznosti - Popuščanje glede berlinskega vprašanja spričo odločnosti SZ - Jugoslovanski sodnik v mednarodnem sodišču zopet izvoljen - Jugoslovanski delegat podpira sovjetski predlog glede izjave o človečanskih pravicah

PARIZ, 22. — Danes je politična komisija soglasno sprejela besedilo mehanikanskega osnutka glede poziva štirim državam, ki ga je poselna podkomisija predelala. Izid glasovanja so vsi delegati pozdravili s ploskanjem.

Pred glasovanjem je sovjetski delegat Bogomolov izjavil: «Smatram, da je neobhodno potrebno povedati, da bomo mi glasovali za mehanikanski predlog, kakor je bil predložen. Mi dajemo posebno važnost dvema njegovima točkama: utrditvi miru v svetu in rešitvi vseh sedanjih sporov. Nemogoče bi bilo, da ne bi dala svojega pristanka sovjetska delegacija, katere vlada hoče podpirati mir z vsemi sredstvi, toda pripomniti moram, da je mir mogoč samo takrat, ko obe stranki izvršujeta na podlagi mednarodnega dogovora vestno dogovore, ki sta jih podpisali.»

Popoldne se je sestel Varnostni svet in tajnik je prečital resolucijo, ki so jo bili pripravili predstavniki šestih držav. Se pred sejo se je Bramuglia sestel z Višinskim.

Resolucija se obrača na štiri velike države in priporoča: 1. naj se izognejo vsakemu incidentu, ki bi lahko poslabšal sedanj položaj; 2. naj istočasno podvzamejo ukrepe, da pride do sporazuma glede sedanjih točk: a) ukinitve vseh omejitev glede prevoza in prometa med Berlinom in zahodnimi okupacijskimi področji ter vseh prevozov in trgovine namenjene v sovjetsko cono, ali pa ki iz nje prihaja; b) takojšnji sestanki štirih vojaških poveljnikov z namenom, da pride do poenotenja denarja na podlagi nemške marke sovjetskega področja. Štiri vojaški poveljniki bodo določili pogoje glede uvedbe prometa in vnlave marke sovjetske cone kot edinega denarja ter glede odreditve zapadne marke v Berlinu. Vse pa bo moralo biti v skladu s pogoji, ki so določeni v skupnih direktivah štirim vojaškim poveljnikom, glede katerih so se štiri vlade sporazumele 30. avgusta 1948.

Ti ukrepi, ki naj se izvajajo pod nadzorstvom štiristranske finančne komisije, naj bi stopili v veljavo 20. novembra 1948.

V dne, ki bodo sledili uveljavitvi omenjenih ukrepov ali na dan, glede katerega se bodo štiri vlade sporazumele, se bodo začela pogajanja v svetu zunanjih ministrov o vseh vprašanih Nemčije. Bramuglia je nato pojasnil vsebino resolucije in govoril so si sirijski, belgijski in kanadski delegati. Nato je bila seja zaključena in nadaljevala se bo v ponedeljek popoldne, tako da lahko vse države preučijo osnutek resolucije.

Kakor je razvidno iz besedila resolucije, so bile zahodne države prisiljene marsikaj popustiti »pričo odločnosti Sovjetske zveze, ki se vedno drži sprejetih mednarodnih obveznosti in ne misli nikakor

pristati, da bi se te obveznosti poptale. Tako predlaga resolucija uvedbo marke sovjetskega področja tudi v ostalih področjih Berlina ter nadaljevanje razgovorov med štirimi vojaškimi poveljniki v Berlinu in končno sklicanje konferenec sveta zunanjih ministrov za preučevanje celokupnega nemškega vprašanja.

Danes sta glavna skupščina in Varnostni svet na svoji seji izvolili nove sodnike za mednarodno sodišče namesto onih, ki jim mandat poteče v februarju. Od dvanajstih 10 sodnikov, ki so bili izvoljeni 6. februarja 1946, je bilo 10 izvoljenih za 9 let, 5 pa za 6 let. Danes so bili zopet izvoljeni jugoslovanski, kitajski, egipski, kanadski in poljski sodniki. Za Jugoslavijo je bil izvoljen sodnik Zoričič.

Komisija za socialna vprašanja je razpravljala o čl. 4. izjave o človečanskih pravicah, ki določa, da nihče ne more biti suženj in da ne sme nihče biti mučen ter podvržen nečloveškim in poniževalnim kaznim in postopkom. Sovjetski delegat je predlagal dodatek o prepovedi suženjstva in trgovanja s sužnji pod kakršno koli obliko kakor tudi kaznovanje kršiteljev. Sovjetski predstavnik Pavlov je podaril, da sedaj še obstaja suženstvo v Aziji in Afriki ter v nekaterih delih ameriškega kontinenta.

Sovjetsko tezo so podpirali jugoslovanski, poljski in ukrajinski delegati. Jugoslovanski delegat Radovanović je poudaril, da režim suženjstva in podjarmljenja človeka ni šel izginil s sveta, zato je potrebno zaščititi ljudi proti suženjstvu, čeprav se izjave objavljajo v našem XX. stoletju. — Jugoslovanska delegacija podpira sovjetski predlog, ki je bolj jasno in uspešno določa zaščito človeka proti suženjstvu in podjarmljenju.

Prvi del sovjetskega dodatka, ki določa prepoved suženjstva in prekupevanje s sužnji, je bil sprejet po večini. Drugi del, ki zahteva kazni za kršitelje, pa je bil odbit z rahlo večino. Nato je bil sprejet celoten člen.

Dopisnik „Reuterja“ pred sodiščem

BUDIMPEŠTA, 22. — Pred budimpeštanskim ljudskim sodiščem se je pričel proces proti dr. Avreliu Varanavnu, dopisniku Reuterja, ki je obtožen, da je poslal svoji agenciji napadne in tendenciozne vesti, s čimer je škodil madžarski republiki.

OB 2. OBLETNICI USTANOVITVE

Grška demokratična vojska močnejša in borbenejša

Zeskrljenost atenske vlade zaradi položaja na Peloponezu - Markosovi vojaki vedo, zakaj se borijo - Protest proti obsodbi urednika „Rizospasisa“

ATENE, 22. — Jutri bo dve leti od ustanovitve glavnega štaba grške demokratične vojske. Ob tej priliki poudarja radio «Svobodna Grčija», da je demokratična vojska sedaj še močnejša in borbenejša ter je odločena nadaljevati borbo za uresničenje demokracije v Grčiji.

Skrajno desničarski list «Ethnikos Kirys» piše, da je položaj na Peloponezu bolj resen kot kdaj koli. Partizani vedno bolj raztegujejo svoje delovanje. Posebna komisija 57 poslancev Peloponeza je skupno z glavnim štabom in z vlado preučevala položaj. Predlagali so ustanovitve milice 15 tisoč moških, ki bi jo »prostovoljno vzdrževali prebivalci tamkajšnjih krajev. Radio «Svobodna Grčija» poroča, da so demokratične sile zavzele nekatere vasi v Tesaliji, kjer jih je prebivalstvo z navdušenjem sprejelo. Isti radio poroča, da je na podlagi informacij atenska vlada poslala Američane dovoljenje za uporabo stрупenih plinov proti demokratičnim vojski. Ni prikratk, da hočejo monarhisti uporabiti pline, poudarja radio. Vsakikrat ko jih demokratična vojska resno ogroža, postavljajo monarhistični vprašanje plinov.

V Stokholmu je bilo veliko zborovanje švedskih delavcev in intelektualcev. Na zborovanju je govoril bivši voditelj ameriške misije v Grčiji polk. Sheppard, ki je dejal, da ima atenska vlada sedaj 460 tisoč vojakov v najbolj modernim britanskim in ameriškim orožjem ter razpolaga z bombniki. Markosova vlada ima 40 tisoč moških pod orožjem. Vendar pa je Markosova vojska močnejša ko kdaj koli in stalno zmaga. To pa zaradi tega, ker monarhistični vojniki nimajo vere v stvar, za katero se borijo, dočim Markosovi vojniki jasno vedo, zakaj se borijo in v to verujejo.

Iz Sofije poročajo, da je zveza dopisnikov tujega tiska v Bolgariji

Protest konference OF za Tržaško ozemlje Razvoj slovenskega šolstva mora biti svoboden!

ORGANIZACIJI ZDRUŽENIH NARODOV
UNESCO

LAKE SUCCESS

Osvobodilna fronta za Tržaško ozemlje pošilja s konference, ki se je vršila 17. oktobra 1948 v Trstu,

protest

zaradi sovinstične gonje proti slovenskemu osnovnemu in srednjemu šolstvu, ki jo vodi vse italijansko nacionalistično časopisje z aktivno podporo mestnega sveta, solških oblasti in funkcionarjev, imenovanih od angloameriške vojske uprave.

Ugotavljamo, da je ta gonja, ki zanika slovenskemu prebivalstvu najosnovnejše narodne in demokratične pravice, naša vzpodbuda v trojnem predlogu za vrnitev Tržaškega ozemlja Italiji in v poročilu generala Aireya Varnostnemu svetu, v katerem v nasprotju z določbami mirovne pogodbe trdi, da je vprašanje slovenskega šolstva nereseno.

Slovensko ljudstvo Svobodna tržaškega ozemlja

zahteva

kot svojo pravico, da se šolska uprava v angloameriški coni STO-ja uredi tako, da bo razvoj slovenskega šolstva neodvisen od sovraženega razpoloženja sovinstičnih krogov, ki so tudi v preteklosti pod vsemi režimi hoteli asimilirati in potujiti slovensko prebivalstvo.

Zastopniki slovenskega ljudstva, združenega v Osvobodilni fronti,

ugotavljamo:

da bo le popolno uveljavljenje začasnega in stalnega statuta STO-ja dalo osnovo za zagotovitev narodnih in kulturnih pravic Slovencev na temelju narodne enakopravnosti.

Smrt fašizmu — Svoboda narodu!

Slovinci v Trstu zahtevamo srednjo tehnično šolo

Slovinci so se v svojem kulturnem prizadevanju vedno močno zanimali in brigali za razvoj svojega narodnega šolstva.

Vsak narod ima pravico do lastnih narodnih šol in več kot opravičena in posnem naravna je zahteva, da se mladina vzgaja in izobražuje v materinem jeziku, v narodnem in naprednem duhu, kar je bistveno in temeljno načelo pedagoškega preizkusa vzgoje. Pouk o narodnem jeziku omogoča, da se more mladina resnično poglobiti v šolsko snov in se pravilno in hitro priučiti tudi drugemu jeziku.

Vprašanje otvoritve te ali one šole torej ne more biti v kulturnem svetu nikdar predmet barantanja v dnevi politiki. Oviranje vsakega razvoja posameznega naroda bi bilo nazadnjaško, to je, nekulturno delo.

Našo mladino je treba vzgajati tako v poslene in dobre Slovence, kot jim nuditi pozitivno znanje za življenje. To nalogo so

slovenske šole doslej častno izvršile.

Potreba novega časa pa zahteva razne novodobne, praktične tipe šol, ki naj nudijo mlademu človeku mnogo onega znanja, ki ga usposablja za praktično delo v obrti in industriji ter v gospodarstvu sploh. Tudi tržaški Slovincem je treba slovenskih obrtnih šol nižje in višje stopnje. Kje naj bi bila potreba po teh šolah večja kot ravno v Trstu, tem veličnem pomorskem mestu. Seveda je potrebno prilagoditi učni načrt teh šol posebnim potrebam tržaškega gospodarstva.

Da je v Trstu že italijanska visja obrtna (industrijska) šola, ni nikak dokaz, da ne bi imeli Slovinci pravico do lastne slovenske šole te vrste. Pred prvo svetovno vojno so bile na primer v Trstu nemške srednje šole (gimnazija in realka); vendar pa so Italijani zahtevali in si tudi priborili enake šole z italijanskim učnim načrtom. Dočim so Italijani od avstrijskih oblasti dobili italijanske šole, bi morali tudi Slovinci dobiti na podlagi enakopravnosti svoje šole v njihovem materinem jeziku. Toda tedanje oblasti so jim delale pri tej njihovi težnji velike ovire, dočim so italijanske šole v vsakem pogledu favorizirale. Isto velja tudi danes za Slovence, ko postavljamo svoje šolske zahteve.

Znatno številu slovenskega prebivalstva v Trstu in v vsem ozemlju ter velik gospodarski razmah Slovencev povsem opravičuje zahtevo po slovenski višji obrtni šoli, to je slovenski srednji tehnični šoli.

Predvsem pa je dejstvo, da se je leto priložilo še dovolj diaikov, in to za dva razreda slovenske tehnične šole, včasen dokaz za upravičenost in potrebo take šole.

Tako Nemci kot Italijani so v kulturnih vprašanjih nastopali napram Slovincem vedno s takimi načeli, katere so prej ali slej sami pobijali, ko so zahtevali od oblastnikov v državi zase slične pravice glede šolstva. Značilen je zadnji pojav v ravnanju Nemcev v Avstriji, zlasti na Koroskem, ko so v svoji ekspanzijski nameni uveljavljali tako imenovane utrakvistične (dvojjezične) šole na Koroskem v svrhu potujčevanja slovenskega življa. Ko pa so Italijani v Južnem Tirolu hoteli upeljati slične utrakvistične šole, so se južnotirolski Nemci temu odločno uprli in tudi zavržli, kar so dosegli, da so namero opustili.

Kdor se zanima za prizadevanje južnotirolskih Nemcev za novo ureditev šolskega upravljanja v tej deželi, more posneti značilne izjave in utemeljitve Nemcev v njihovem časopisu «Dolomiten». Pred kratkim smo v tem časopisu med drugimi izjavili lahko čitali tudi sledečo značilno pripombo: «Odklonitev dvojjezičnih šol se naslanja na izkušnje, da je dobra izobrazba v materinem jeziku prvi pogoj tudi za priučitev drugega deželnega jezika.»

Zato sledi nujno iz tega, da imamo tudi mi tržaški Slovinci sveto in naravno pravico do svojih domačih slovenskih šol in tako tudi do slovenske srednje tehnične šole v Trstu, zlasti še, ker za to govorijo vsi objektivni pogoji.

Dne 19. t. m. je odplul iz Genove parnik tržaškega Lloyda «Toscana» z nad 800 potniki na prvo vožnjo proti Avstraliji. Kakor javljajo, bo pristal še v Neaplu, nato pa v Port Saldu, Suez, Adenu, Colombo, Fremantle, Melbourne in Sidney-u. Teko bo «Lloyd» po osmih letih obnovil svojo linijo z Avstralijo. Hkrati javljajo, da je bil «Lloyd» znova sprejet v odbor za promet med Evropo in Avstralijo, ki ga kontrolirajo britanske paroplovne družbe in ki razdeljuje pomorske linije med posamezne interese, ki so pripušteni v ta krog. Da se «Lloyd» trudi biti sprejet, je poročala že aprila t. l. švicarska revija «Seetransport und Weltverkehr», ki je tedaj priporočila, da so izglezi s trgovskega stališča zelo ugodni za tržaško družbo, ki da ima že zasedena vsa mesta na voznah preko Suez-a za celo leto naprej.

Gotovo je razveseljivo za družbo in za njene pomorske, da pridejo znova do dela in zaslužka. Izglezi so tako ugodni, da se misli v kratkem postaviti poleg «Toscane» še druga ladja na linijo za Avstralijo. Seveda pa se je treba vprašati pri tem, ali bo Trst in njegovo gospodarstvo obdržalo te znake napredovanja. Res je sicer, da so trenutno nekatere vožnje zelo uspešne, toda podjetje kakor je «Lloyd» s svojo

V čigavih rokah je tržaški „Lloyd“?

stoletno zgodovino mora misliti na več kakor na trenutne uspehe. In v tem pogledu ne moremo biti zadovoljni s politiko uprave tržaškega «Lloyda». Največje uspehe je dosegal «Lloyd» pač ob koncu 19. in na pričetku našega stoletja. Po letu 1918 pa so prišla suha leta. Izgubljali je promet in s preureditvami italijanske trgovske mornarice v imperialni dobi je izgubil tudi vrsto lepil ladij in kar je glavno, svoje tradicionalne proge za Bliznji vzhod. Trst sam pa ni bil več izhodišče za večino preostalih linij, marveč Genova in Benetke. Kakor kaže, delujejo tudi po 1945 iste sile, ki so jemale po prej «Lloydu» promet in Tržačano zaslužek.

Ladja, ki plove iz Genove v Avstralijo, namreč Trstu ne pomeni kdo ve kaj. Tem manj, ker v Trst dosele ni še napravila VU vse doslej in ne napravila VU vse računov glede imetja STO-ja in ne vemo, kam gredo Lloydu in dobiški in devize. Gospodarski pomen Trsta v vsem podpirajo prav v državo in ta je STO. Res je sicer, da so trenutno nekatere vožnje zelo uspešne, toda podjetje kakor je «Lloyd» s svojo

napraviti red v tržaški plovi na nasploh, kajti danes vlada popolna sabotaža. Od devetih rednih linij, ki vežejo Trst z Bliznjim vzhodom, z Levantom opravljata benška družba «Adriatica» tri, druge tri vzdržuje «Svenska Orient Linjen», eno grška družba «Nep», eno palestinska «Atida» in eno, da samo eno «Tržaška družba za plovo po Levantu», ki je privatna last. Svojtca so bile vse te linije za «Lloyda» najvažnejše in tržaškemu gospodarstvu najkoristnejše. Da so tudi danes rentabilne, je dokaz, da jih vzdržujejo celo oddaljene tuje družbe, ki pa so povsod, kjer je zaslužek.

«Lloyd» v treh in pol povojnih letih ni napravil ničesar, da bi vzpostavil najprej te linije, ki so za tržaški tranzit in trgovino najvažnejše. Pač, njegovi ravnatelji, družina Cosulich, ustanavljajo paroplovne družbe za levantinske linije s podjetnimi Avstrijci in mislijo na lastne linije za Sev. Ameriko. Seveda bo to v korist družine Cosulich, ne pa «Lloyda», tisočev njegovih pomorščakov in tržaškega prebivalstva. In da bo slika lepša, je treba navesti še zadnjo vest, ki

je prišla z Dunaja, da je bila ustanovljena med družba «Avstria Lloyd», kjer poleg Avstrijcev delujejo švedski, švicarski in — zopet — nekateri tržaški kapitalisti. Le-teh pač ne bo težko ugniti, ker štejejo le dve, tri družine.

Udeležba pri plovi preko Trsta bi bila tedaj z avstrijske strani sledeča: «Oestria» tj. Austro-triestina di navigazione, pri kateri sodelujejo bratje Cosulich in ki bi vzdrževala zvezo z Levantom, «Avstria Lloyd» bi se bavila s prekoceansko plovbo, avstrijsko — švicarsko — ameriški koncern «Rohner, Gehring Co.», kjer je udeležena tržaška tvrdka «Marittima S. A. di trasporti» in «Fract Kontor», last avstrijskih bank in špedicijskih tvrdk, pa bi se bavila razen s splošno plovo (zlasti za Ameriko na račun ERP) tudi z organizacijo pomorskega prometa. Ti zadnji podjetji tudi razpolagata z največjimi kapitali, kakor poročajo obveščeni krogi.

Tržaški luki tedaj preti, da bo do ladij njenega «Lloyda» prihajale sem le na popravila, na tradicionalnih linijah tržaškega

«Lloyda» pa bodo vozile ladje vseh zastav in korist ducata spretnih kapitalistov, ki jim uspeva izpodjedati kruh že tako dovolj bednemu tržaškemu prebivalstvu. In zopet moramo zapisati, da ima pri vsem tem morda največji del krivde baš VU. Oprostito, gospodje, toda tako let! Obino je razmetaval denar za ceste, po katerih ne vozi nihče, in za drevesca, ki ne bodo nikoli zelenela. Nikdar pa ni določila kreditov za obnovo «Lloyda» niti ni pozvala inspektorjev mornariškega ministrstva v Rimu, da ji položajo, kot začasnimi upravi STO-ja, račune o «Lloydovem» stanju in izračunajo, koliko odškodnine pritiče tržaški družbi zaradi izgube ladij, ki jih je potopil «imperijska» neslavna slovesa. Če ti bilo to storjeno in če bi bil do bil «Lloyd» kreditne pravočasno, bi bila danes tržaška zastava vsakdanji gost v bližnjih in daljnjih pristaniščih.

Tudi za to bomo terjali odgovora od vseh krivcev, ki še danes, ko je pred vrsti razprava o programu građenju za italijansko trgovinsko mornarico v rimskem parlamentu, niso objavili ne zakonca ne ukaza in ne načrta, kako mislijo obnoviti tržaško plovo. To je, plovo tržaškega «Lloyda», najprej in pred vsemi, in naglo, kar se da naglo.

Eco.

Premirje v Palestini za koliko časa?

TEL AVIV, 22. — Zidovski čete so prejele nalogo, da ustavijo ogenj ob 15. uri. Tudi tajnik OZN je uradno objavil, da so ga predstavnik OZN iz Kaira in Tel Aviv obljavili v najbolj modernim britanskim in ameriškim orožjem ter razpolaga z bombniki. Markosova vlada ima 40 tisoč moških pod orožjem. Vendar pa je Markosova vojska močnejša ko kdaj koli in stalno zmaga. To pa zaradi tega, ker monarhistični vojniki nimajo vere v stvar, za katero se borijo, dočim Markosovi vojniki jasno vedo, zakaj se borijo in v to verujejo.

Iz Sofije poročajo, da je zveza dopisnikov tujega tiska v Bolgariji

Roke proč od Prosvetne zveze!

Ku je spor, nastal kot posledica informirane resolucije, prenehanje Komunistične partije Slovenije in je bil zanesen tudi v demokratične množične organizacije, je vodstvo Slovensko-hrvatske prosvetne zveze v skrbi za obdobje in nadaljnji razvoj slovenske kulture zavzelo stališče, ki naj bi SHPZ in prosvetna društva obranilo pred grožnjo krize. Pri tem so naši prosvetni delavci računali, da bodo tudi oni Slovenci, ki so se opredelili za Višnje, pokazali do obnavljanja slovenske kulture na Tržaškem tako ljubezni in tudi čista odločnosti, da bodo znali pri svojih ljudeh odločno zastopati stališče SHPZ. Toda razvoj dogodkov je pokazal, da so bila naša predobranja preoptimistična. Višnje, ki edini odloča in daje navodila, je odločil, da se razbije, tudi Prosvetna zveza, in njemu pristati med Slovenci morajo samo izvršiti ta nalog.

Samo tako in nikakor drugače moramo razlagati vse dogodke v SHPZ in okoli nje, ki so se razvijali v zadnjih mesecih. Bil je, Malalan in drugi, da ne zmanjvamo vseh, so bili samo podoben izvirjalci vseh navodil. To zveza ne zmanjša, temveč se naprosto poveča odgovornost vsakega izmed teh atentatorjev na slovensko kulturno življenje med slovenskimi Slovenci. Stopili so na prava in korak za korakom zili, na pot izdajstva slovenskih narodnih interesov in na tej poti ne bodo ustavili. Poskušali so do kraja. To dokazuje tudi objava „tajništva OF“ o stanju v SHPZ objavljena v listu „Il. Lektorator“ z dne 16. oktobra t. l. Lektorator, ki je polna glodnih brez enega samega konkretnega dejstva, stremi očito za to, da bi zgledno prosvetna društva pri sedanjem odboru SHPZ in tem direktno zanaša v društvene odnose in med članstvo spor, ki ne bo šlo za Kominform in ne proti njemu, temveč bo šlo za razvijanje SHPZ, za ohranitev slovenskega prosvetnega dela na Tržaškem.

Slovenska ljudstva na Primorskem je predložilo bilo oropano v svojo kulturnega življenja, ki si sedaj pustilo zopet umiti svojo kulturno zgradbo. Predanji smo lahko, da bo ljubljani in neprivikani, ki jih bodo povzročili po naših, družinskih in zasebnih, in zmanjšano zdravje nagnjenje po kulturnem izstavljanju, ki je tako široko zaskrbljenost in našim ljudem. Odgovornost za to, da so, ki bi nastala v našem kulturnem delu, pa pade na avtorje takih izjav, kot je ona objavljena v sedmih številki lista „Il. Lektorator“.

Oglejmo si pobliže to razbijačo izjavo. V prvem odstavku je glavni trditelj, da se prišli št. Babičeve klke z manevri, da bi se polastili Slovensko-hrvatske prosvetne zveze ter v njej ustanovili prosvetnih organizacij in ustanov. — To so besede!

Dejstvo pa je, da je bil glavni odbor SHPZ izvoljen na občnem zboru SHPZ 23. maja t. l. to je bilo mnogo časa prej, predno je prišlo do spora. Tu pribijam dejstvo, da so delegati društva izvolili v odbor ljudi, ki niso kulturni delavci od večerj, ljudi, ki so ušla leta po osvoboditvi, v kateri niso bili nekateri na kulturnem delu tudi med samo narodnoosvobodilno borbo.

Drugi odstavek izjave kaže neuporabnim ljudem dopovedati, da je tale plenum SHPZ 12. septembra zavzel stališče o neuvlačanju razporeda in razporeda prosvetne organizacije in da so „Babičevi“ pristojni zahtevali ta sklep. Temu pristojnemu zavijanju nasproti postavljamo naslednja dejstva:

1. Glavni odbor SHPZ je na svoji 20. julija odobril okrožnico št. 100, razporedno vsem društvom 21 VII, ki se glasi: „SHPZ hoče ohraniti v tem absolutno neizmenljivo, pa tudi seveda vsemu svojemu članstvu, da se v okviru svojih političnih organizacij orientira popolnoma svobodno.“

Pozivamo vse društvene odbore in vse članstvo društev, da zanesajo vse sile, da se spor ne prenesa v vsako razpravo o tem, da pri vseh odsekih naših društev, pri kulturnih prireditvah, prireditelj od naših društev, naj bi nastopajo govorniki in v kateri je to potrebno zaradi pomena razporeda prireditve (na pr. jubilej), naj se govorniki omejujejo na obravnavo prosvetnih problemov.

Slovenska, društva naj nadaljujejo s svojim delom, t. j. z gojenjem napredne slovenske kulture in odbori naj zastavijo vse sile, da ne bi dela zaradi spora ustavila.

Pripominjam, da je s to okrožnico soglasal tudi Stane Bidovec, 2. Glavni odbor SHPZ je s predloženimi okrožnicami obvezno v svojem stališču tudi „Cen. kultura popolnoma.“

3. Plenum SHPZ je samo potrdilo stališče, ki ga je prej zavzel glavni odbor. Izjavo tega plenuma so sprejeli vsi navzoči delegati razen dveh, ki sta se imenovala: — vidaljevska.

Na plenumu je bilo govora tudi o ločnem sodelovanju z množičnimi demokratičnimi organizacijami, toda v mejah neuvlačnosti. V nastalem političnem okrožnici SHPZ št. 379-3 z dne 15. septembra, v kateri stoji:

Koprška gospodarska razstava - zrcalo napredka istrskega delovnega človeka

Gospodarska razstava v Kopru je za Istrane iz cone B izredno važen dogodek. To postaja jasno vsakomur, ki si je razstavo temeljito ogledal. O tem so si popolnoma edini posebno ljudje s podeželja, ki so tudi sami razstavljal svoje proizvode, in si ob tej priliki lahko dokaj nazorno zamislili, kaj zmorejo oni sami in kaj njihova zemlja. Na dočela podobnih načinov so prihajali do razveseljivih zaključkov tudi obrtniki, delavci, gospodarstveniki ter podjetniki. Uspela razstava nepobito dokazuje, da je LJUDSKA OBLAST SPOSOBNA OD KATERE KOLI DRUGE OBLASTI, da ljudstvo zagotovi blaginjo, da ga vsestransko dviga; dokazuje nadalje, da se je posebno v zadnjem letu položaj dočela normaliziral. Ljudstvu so ti zagotovljene vse temeljne življenjske potrebine, a brezposelnost je le še spomin na težke čase iz določene preteklosti. Razstava nam nadalje kaže, da je istrsko okrožje zelo bogato. Seveda ne samo po sebi, še pred leti je bilo bogato le za bogataše, danes pa je bogato za vse delovno ljudstvo.

Ljudska oblast - jamstvo za gospodarski dvig ljudstva

Kratek pregled gospodarskega vprašanja cone B v zvezi z razstavo v Kopru

sprotno) in puščala, da si gradi svojo ljudsko oblast. Dosednje izvajanje tega edine demokratičnega načela je največje pripomočilo, da se najbrže ljudske množice lotile obnove s tako voljo in takim zaletom, ki je dal najlepše rezultate.

Razstava v Kopru razbija v prah in pepel trilo zgradbo, ki jo je glede cone B gradila tržaška reakcija skupno z največjim zavzetostjo, tako zvanimi vidaljevci. Da, v coni B se gradi in gradi zelo naglo in gradi tako, da je ljudstvo zadovoljno, gradi tako, da postaja vsakemu delovnemu človeku jasno, da vodi pot, ki jo nakazuje razstava, k blagostanju. Ravna ista, ki so jo nekoč mogli zemljiški veleposestniki ter drugi bogataši, postaja danes bogata dežela, kajti lastnik dobrin je v vedno večji meri delovno ljudstvo samo!

Lahka industrija v coni B (konzerviranje rib, sadja ter zelenjave, nadalje tovarna mila, opekarna ter mala ladjedelnica) ima najboljšo izgleda za nadaljnji razvoj. Ta industrija bo najboljši odjemalec za del proizvodov malih producentov (vrtnarjev, kmetov ter ribičev). Razstava nam jasno kaže, da je ljudska oblast trdi, da bi se ta del industrije še znatno razširil.

V coni B so najboljše pogoji, da se gojenje oljk še znatno razširi. V prvem in tudi drugem primeru je izvoz dočela zagotovljen. Razstava prikazuje, da je prvi pogled, da je cona B predvsem agrarna dežela, da je pa v tej deželi važna tudi obrt. Stevilni obrtniški proizvodi (zlasti mizarji) zbuja na razstavi veliko pozornost. Najvažnejši del razstave je brez dvoma tisti del, ki je posvečen poljedelstvu. Od poljedelstva živi skoro 70 odst. prebivalstva iz cone B. Obmorske vasi so znane po svojih zgodnjih spomladanskih proizvodih (grah, zgodnji krompir, salata itd.). Stevilne kupo-prodajne zadruge skrbijo, da se vsa ta zelenjava pravočasno dočela.

Zadruge morajo usmerjati kmetijsko produkcijo

Ta napis je na steni paviljona za zadrugništvo na razstavi gospodarske dejavnosti v Kopru. Če smo v prejšnjem članku govorili o razstavljenih kmetijskih produktih, bomo danes pregledali, kaj je bilo napravljenega na področju zadrugništva. Tu niso razstavljeni pridelki, ki bi privlačili, kot v paviljonu sadje, grozdje, zelenjava in naravi. Kar pa je v številkah, grafikonih in napisih v tem malem prostoru, je za kmet-zadrugnika tako velike gospodarske važnosti, da mu odpira perspektive razvoja na zadrugi podlagi v tako velik horizont napredka, da ga ta presega v svoji daljnosetnosti.

Vse kmetijske pridelke v oddelku za poljedelstvo, sadjarstvo, vinogradništvo in vrtnarstvo razstavlja 25 kmetnaproz. Članov zadrug, ki razstavlja, je 142.

Ali ni za kmeta nekaj tako idealnega in tako življenjsko potrebnega prav zadruga, da lahko upravičeno olajšano zadiba, ko pregleduje razvoj, ki so ga zadruga v Istri napravile v razmeroma kratkem času? Napis na steni pravi: „Zadruga dviga malaga proizvajalca, ga osvobaja izkoriščenja ter mu zboljšuje življenjske pogoje. Prav nič se ne smemo čuditi, če nekateri posamezni sebični spekulanti delajo na vse kriplje, da bi tem zadrugam onemogli njihov nagel razvoj. Njihovemu izkoriščevalskemu nagonu nikakor ne prija, da bi kmetu kdo drugi dobavljal blago in ne on, ki je v tem poslu že doma in ve, kako je treba delati.“ Toda vse njihovo prizadevanje je ostalo jalovo. Zadruge grede svojo razvojno pot dalje, ker so nekaj tako zdravega, tako kmetovega, da ta — občuti, kako so prav zanj ustvarjene!

Vemo, da bodo v bodočnosti postale zadruge in zadrugi do-

movi — gospodarski in kulturni center na vasi. Projekti šestih zadrugnih domov, ki so že brez povelja dograjeni, na tej razstavi velika privlačnost.

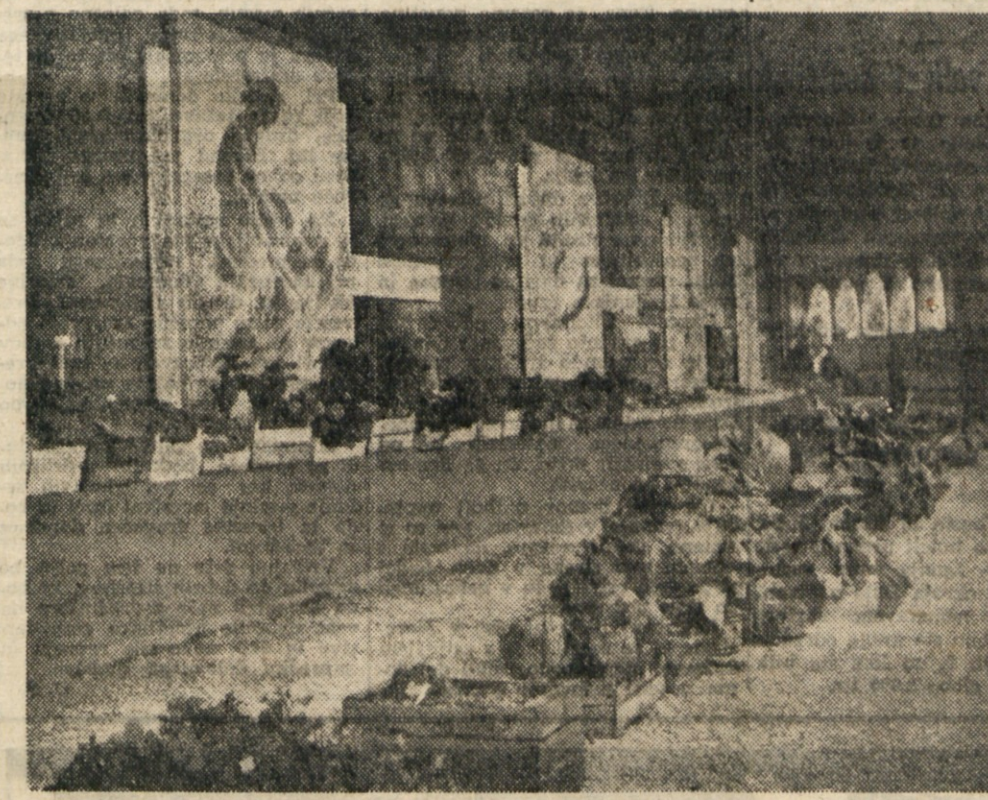
Vsak obiskovalec te razstave pa naj bi si pozorno ogledal grafikone, ki prikazuje razvoj kmetijske obdelovalne zadruge v Pučah. Puče so ustvarile delovno skupnost in izboljšujejo vsak dan življenjske pogoje svojim članom. Tu so kmetje domeli, kako velika moč je v skupnosti, in premagali v sebi tistega starega človeka, ki misli le na samega sebe. Zdrugi so se v zadrugi višjeje tipa in dosegle v kratkem času velike uspehe. Ni potrebno, da bi govorili na dolgo in široko, naj govorijo številke same.

Ob ustanovitvi zadruge so imeli 142 članov, danes jih je 240. Živine je bilo 25, danes imajo 61 glav, prašičev 60, danes 116, strojev za obdelovanje zemlje 6, danes 13, obdelane površine je bilo ob ustanovitvi 60 ha, danes jo je 97 ha, neobdelane površine 111 ha danes 88 ha.

To so uspehi, ki ne potrebujejo prav nobene propagande. Vsakdo ima priložnost, da si ogleda to zadrugo sam, pa bo videl in občutil, kako so si ti ljudje že olajšali prejšnje velike trpljenje.

V naslovu našega članka smo poudarili, da mora zadruga usmerjati kmetijsko produkcijo. To tudi je delo naše zadruge v istrskem okrožju. Kako, naj zopet govorijo številke. Za dvig hektarskega donosa žitaric in površin so dobavile svojim članom 3000 ton umetnih gnojil. Za obrambo vinogradov pa 470 ton žvepla in 300 ton modre galice. Vplivale so tudi na zvišanje površin za tiste kulture, ki več donosajo in po katerih je veliko povpraševanje. Tako je bilo že to jesen posejane z žensko zelenjavo 315 ha.

Na področju živinoreje bodo postale zadruge odlični faktor. Detale bodo na tem, da se povzila

SREČKO VILHAR

Ob prvih vzgojnih brazdah

Naše šole so spet pričele z rednim šolskim delom. Srednješolska mladina je prišla v mesto svoje židano voljo in živahnost. Njena organizacija ji je nalaga naloge tvojnega značaja.

Tudi gospodarska šola je s svojimi 26 gojenci pričela z rednim poukom. V njenih razredih — prostore ima v slovenski gimnaziji — pa ni one razposajete živahnosti. Gojenci se zavedajo resnosti šole, saj jih je pretežna večina že prekorčila mladostno dobo in življenjska izkustva. Ti so začeli svoje učenje z določeno ciljem: posvetiti se gospodarskemu delovanju, ki je trenutno tudi na našem ozemlju prvenstvenega značaja. Za pri vpisovanju so bili točno poizniti, kam jih bo ta usmerjal. Ljudska oblast ni ustanovila te šole zaradi golega povečanja števila učnih zavodov, niti je ni ustanovila v duhu staromodnih enakih zavodov v pomoč kapitalizmu. Pravilo, ki v obče ne sme veljati za naše šole, sme tem manj veljati za značaj te šole.

Ustanovitev gospodarske šole je posledica razredne borbe oziroma njen del. Razredna borba pa se mora zavedati cilja in pota k njemu. Če je glavni člen vse naše politične dejavnosti gospodarstvo, in to predvsem ono temeljno, v narodnem gospodarstvu najpomembnejše (industrija, trgovina, promet itd.), je naravno, da si moramo osvajati ta člen načrtno.

Ali je to naloga tudi drugih šolskih zavodov?

Cilj šolskih zavodov se v svoji skrajni točki medsebojno prav nič ne razlikuje. Vzgoja narasaja, ki bo skozi nalogam v novem družbenem redu, ustvariti iz njega nov tip človeka z visoko razvito družbeno zavestjo, človeka, ki bo s skupnostjo živel in umiral. Dušiti je treba v mladini ostanke kapitalistične miselnosti, ki ubija vsak polet, optimizem in vero v razvoj. Mladina naj se iz „duha“ prikazovanja učne snovi seznanja ne le s prirodnimi, temveč istočasno tudi, oziroma predvsem, z zakonitostjo v člo-

JANKO FURLAN

Demokristijani pokrivajo z lepaki slovenske napise

Kako so demokristijani in kršćanski Slovenci vsak dan po njihovih dejanjih. Kaj je rekel o Slovencih prejšnji nedelji njihov glavni tajnik Tavian, je tudi znano. Temu dosledno se obnašajo najbolj goreci pristaši te stranke v našem mestu. Te dni so pričeli s širokopotezno akcijo plakiranja trgov in ulic s svojimi simboli. To seveda ni še nič izrednega, saj ima vsaka stranka za volitve pravico vrstiti propagando in z znanjimi znaki vabiti volivne upravičence, da oddajo svoj glas njenim kandidatom. Toda tudi v propagandi se spodobijo, da ima stranka svoje obzire in spoštovanje do drugih, zlasti do posameznikov. Kako se demokristijani tega ne držijo, naj navedemo samo en primer. Pri kilometrskem lepjenju zidov in hiš jih zelo bodejo v oči slovenski priimki in napisi. Znanemu goriskemu urarju in kandidatu DFS za občinske volitve Darku Suligoju so z lepaki dobesedno pokrili napis na pročelju trgovine in mu pri tem prizadejali občutno materialno škodo. Toda več kot škoda so mu hoteli s tem pokazati svoje sovraštvo, ker je zavezanec Slovenec in zraven se kandidat DFS. To je višek izživljanja in nekulturnega postopanja!

Toliko resnici na ljubo. Najdejo se pa še taki Slovenci, ki jim dajejo zastombo in se jim ponujajo.

Razgiban volivni sestanek v Podgori

V četrtek zvečer je bil pri nas volivni sestanek, ki so ga udeležili tudi štirje kandidati in zastopnik glavnega odbora DFS iz Gorice. Po uvodni besedi predsednika domačega krajevnega odbora, ki nam je na kratko orisal zgodovino naše vasi od nastanka njene samostojne občine do njene priključitve k goriskim mestnim občinam, nam je zastopnica Fronte obrazložila bistvo programa DFS. Govorila je nekaj ugovorjav navzgor član KPI, ki pa je moral na koncu priznati, da ni pravilno povzel smisla njenega govora. Debat je potekla mirno in dostojno, na način, ki je vreden politično zrelih ljudi. Eden od kandidatov nam je pokazal na tabli, kako se voli in nam dal še nekaj pojasnil glede našega programa.

Prihodnji teden bomo imeli ponovno sestanek še večjega obsega. Pričakujemo tudi udeležbo zastopnikov drugih strank, da si bodo tudi oni na jasnem, da nimajo našemu programu kaj oporekati.

Zborovanje slovenskih žen

Zveza slovenskih žen vabi vse Slovenke v Gorici na predvolivno zborovanje, ki bo jutri v nedeljo, ob 3. popoldne na sedežu v ul. Montesanto 42.

Množični volivni sestanek

Demokristična fronta Slovencev priredi v nedeljo, to je jutri dopoldne, s pričetkom ob 9.30 na svojem sedežu v ul. Montesanto 42. prvi množični volivni sestanek, na katerega vabi slovensko občinstvo Gorice. Glavne točke dnevnega reda so: program DFS in volivni postopek.

Priporočila se čim večja udeležba slovenskih volivcev!

Žganje so prenašali brez spremnice

ISTRA

Kozlovici Fausto in Burolo Jožef iz Bujsine so hoteli prenesti vsak po 8 litrov žganja brez vsake spremnice iz kraja Dujve v Piran, kjer sta ga nameravala skrivaj prodajati. S tem sta kršila odredbo 38 Ur. list št. 5, za kar sta bila kaznovana z globo 2.000 lir.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Nečedna volivna propaganda šovinističnih „civilizirancev“

Volitve v občinski mestni svet so za Slovence v Gorici in njeni najbližji okolici ne samo važne radi mestnega gospodarstva, ampak imajo tudi velik političen pomen, ker se bomo Slovenci nekako prepleteli in prepletali. Čim višje bo število slovenskih oddanih glasov, tem bolj se bo odražala njihova zvestost in odločna volja kljubovati vsem viharjem, ki jih še čakajo. Tudi sami Goričani italijanske narodnosti ne podcenjujejo teh volitev in ne štedijo v volivni kampanji, ki se je te dni pričela z vso ostrino v vseh listih, z obrekovanji in gonjo proti vsemu, kar je slovenskega.

Ko se razne stranke med seboj prebirajo, si tudi delajo očitke, ker ni prišlo med njimi do sporazuma za enotno listo, češ da imajo v hiši sovražnika in se tega ne zavedajo. Demokristična fronta Slovencev je sicer postavila svoj program s svojimi zahtevami, a do danes se nobeden od teh listov še ni obregnil ob besedilo njenega programa. Tu se vidi, da z novinarstvom ni prav nič do tega, kaj Slovenci zahtevamo, pač pa odrinili nas do vsakega važnega mesta, kjer bi imeli tudi mi kaj besede. Tukaj so „sacri confini“ in morajo imeti značaj „italianissime“ Gorice, vse drugo je absurd. Seveda ne pozabijo iz „civiliziranci“ na psovke, katerih ima jo za Slovence kar cele zakladnice.

Te dni se bodo zagnali na nas politični govori in imajo za te prilike prirejen še poseben slovar, iz katerega bodo črpali, da se jim bo kar žol napihnil. Slovenci v Gorici pa ne vzamejo te zadeve prereno, ker smo se takih zastrašilnih besedi že navadili, saj je ta slovar obrabljen kot stare gramofonske plošče. Bolj resno gledamo na sicer maloštevilne slovenske odpadnike, ki včasih podzavestno ali pa iz hudobije lojstvenost naših vrst v največje veselje italijanskim šovinistom, ki bi nas raje danes kakor jutri videli poražen in upognjenih hrbtnih. Tem prav gotovo ni na tem, da bi slovenski živeli imeli kak besedo v občinski upravi, ampak so njihovi nameni popolnoma drugačni. To so pokazali že pri državnih volitvah, ko so slovensko ljudstvo mešali, naj odda svoje glasove za demokristijane, ne pa za slovenskega kandidata. Rezultat pa lahko že danes žanjejo, ko človek za katerega so glasovali, javno na goriskem trgu stramoti in jih vsuje s sovražniki italijanskega naroda. Sedaj pa naj jim volivci sledijo spet v druge avanture, ki ne bodo nič boljše in bo moral sleherni njihov izvoljenec mestni oče vprašati razne eminece, o čem naj pri obilici razpravlja.

Vse te stvari so našemu delov-

niemu in kmečkemu ljudstvu dobro znane, zato ne bo Slovenca, ki ne bo volil kandidata DFS, ker edino ta se je do danes pokazala, da zna braniti koristi slovenskega življa in se edino ta lahko naziva resna prava organizacija slovenske manjšine v Italiji. Kandidati, katere si je ljudstvo izbralo, so pa resni in vseskozi delovni ljudje, ki so s svojim dosedanjim delom dokazali, da bodo znali braniti gospodarske, socialne in kulturne potrebe Slovencev pa tudi vseh drugih poštenih občanov.

Nečedna volivna propaganda šovinističnih „civilizirancev“

Verdi: 17. „Bega“, H. Bogart in L. Bacal.

Vittoria: 17. „Zelena let“, Hoburn.

Centrale: 17. „Obupanci“, R. Scott.

G. Fort.

Moderno: 17. „Skandal v Parizu“, G. Sanders in S. Hasso.

Eden: 17. „Zelena maska“, L. Hayward J. Bennett.

KINO

Verdi: 17. „Bega“, H. Bogart in L. Bacal.

Vittoria: 17. „Zelena let“, Hoburn.

Centrale: 17. „Obupanci“, R. Scott.

G. Fort.

Moderno: 17. „Skandal v Parizu“, G. Sanders in S. Hasso.

Eden: 17. „Zelena maska“, L. Hayward J. Bennett.

KINO

Verdi: 17. „Bega“, H. Bogart in L. Bacal.

Vittoria: 17. „Zelena let“, Hoburn.

Centrale: 17. „Obupanci“, R. Scott.

G. Fort.

Moderno: 17. „Skandal v Parizu“, G. Sanders in S. Hasso.

Eden: 17. „Zelena maska“, L. Hayward J. Bennett.

KINO

Verdi: 17. „Bega“, H. Bogart in L. Bacal.

Vittoria: 17. „Zelena let“, Hoburn.

Centrale: 17. „Obupanci“, R. Scott.

G. Fort.

Moderno: 17. „Skandal v Parizu“, G. Sanders in S. Hasso.

Eden: 17. „Zelena maska“, L. Hayward J. Bennett.

KINO

Verdi: 17. „Bega“, H. Bogart in L. Bacal.

Vittoria: 17. „Zelena let“, Hoburn.

Centrale: 17. „Obupanci“, R. Scott.

G. Fort.

Moderno: 17. „Skandal v Parizu“, G. Sanders in S. Hasso.

Eden: 17. „Zelena maska“, L. Hayward J. Bennett.

KINO

Verdi: 17. „Bega“, H. Bogart in L. Bacal.

Vittoria: 17. „Zelena let“, Hoburn.

Centrale: 17. „Obupanci“, R. Scott.

G. Fort.

Moderno: 17. „Skandal v Parizu“, G. Sanders in S. Hasso.

Eden: 17. „Zelena maska“, L. Hayward J. Bennett.

KINO

Verdi: 17. „Bega“, H. Bogart in L. Bacal.

Vittoria: 17. „Zelena let“, Hoburn.

Centrale: 17. „Obupanci“, R. Scott.

G. Fort.

Nalečaj za živinodržavnega pomočnika

Zavod za zooprofilakso v Padovi, San Massimo št. 2, je razpisal nalečaj za mesto pomočnika živinodržavnika pri tem zavodu. K nalečaju so pripušeni kandidati, ki so končali najmanj pred dvema letoma univerzo in morajo vložiti prošnjo na kolikoven papirju na naslov zavoda, do 30. decembra t.l. Nalečajniki bodo prejeli plačo kot IX. skupna državnih uslužbencev z vsemi dodatki in dokladi.

Podrobnejša pojasnila daje pokrajinski živinodržavni urad pri prefekturi v Gorici.

Ljudska knjižnica začasno zaprta

Citatelje in obiskovalce Ljudske knjižnice in čitalnice v ul. Montesanto 42 obveščamo, da bo ta zaprta do vključno ponedeljka 25. t. m. zaradi preureditve prostorov.

Ponesrečeni motociklist podlegel poškodbam

Te dni smo poročali o težki prometni nesreči na mostu v Marianu. Kjer sta na vso moč trčila zasebni avtomobil in vojaški motocikel. Finančni stražnik Gino Brusini, star 45 let, ki se je vozil na motociklu, je odnesel hude poškodbe in so bili že spetka zelo v skrbah za njegovo stanje. Zvedeli smo, da je ponesrečenec v krminski bolnici pred večerjanim podlegel težkim ranam in udarcem.

IZPRED SODISCA Od treh prizivov je bilo samo enemu ugodeno

Včeraj so bile na goriskem kazenskem sodišču tri prizivne razprave. Najprej so vzeli v pretes priziv 34letnega Attija Gervasia iz Vidma proti obsodi na 6 mesecev zapora in 60 tisoč lir globe, ki jo je izrekla preteklega januarja krminska sodnja. Obtožen je bil, da ni imel v redu vozne knjižice za avtomobil in da se je kljub temu vozil. Prijavo mu je napravila prometna policija. Sodišče je enkrat preuči vse okoliščine in ga nato opustilo vsled pomanjkanja dokazov.

Na 10 mesecev zapora in 20 tisoč lir globe je sodnik v Krmínu obsodil januarja tudi 49letno Rozo Grion proti obtožbi, da je odnesla iz vinograda sosedu Antona Sturma 30 kolcev, ki so služili za podporo trlam. Grionovi se je zdelo gornja kazen vsekakor pretirana, zato je vložila priziv. Toda sodišče je bilo drugačnega mnenja in je prejšnjo obsodo potrdilo v celoti. Zena ima zato samo še nove stroške.

Tudi 57letna Karmela Papa por. Ferrone ni imela sreče na prizivni razpravi. Ferronijeva je bila obsodena junija meseca v Trzinu na 45 dni zapore, češ da je nekdo lani žalila uteg dve civilni policistki v obrekovanju krtila čast sosedice Katicje Batel in končno, da je nepoznana prestopila prag njenega stanovanja. Tudi Ferronijevi je bila prejšnja kazn potrjena.

Prijava dajatev partizanskim edincam

Do 26. novembra t. l. je čas prijavit dajatev partizanskim edincam, v kolikor je šla dajatev v korist osvobodilne vojske. Sem spada vse prostovoljne ali prisilne dajatev v denarju na blagu, torej posojila ali druga plačila partizanskim edincam, revizije, izdatki, kakor tudi vse terjatve za opravljeno delo v korist partizanskih edinic. Do povračila terjatve pa nima pravice, kdor se je svoji terjatvi opredelil ali pa je svoj prispevek v denarju, blagu ali opravljenem delu daroval osvobodilni vojski. Prav tako ne bo država plačevala onih terjatve, ki so malenkostne v razmerju s premoženjskim stanjem upnika.

Prošnjo za povračilo zgoraj navedenih terjatve mora vložiti vsak upravičenec na Finančno intendantco do 26. novembra. Prošnjo mora vsebovati:

- 1.) Vse osebne podatke prosilca (ime, priimek, očetovstvo, stalno bivališče in naslov).
- 2.) Opis in višino terjatve. Kar dar gre za terjatve v denarju mora prijavitelj upnik svojo terjatve v dejansko plačano znesku, brez obresti. Glede ostalih dobav v blagu ali v delu, pa so za določitev višine merodajne cene, ki so veljale v času, ko je terjatve nastala.
- 3.) Navedbo partizanske edince, ki je sprejel dajatev.
- 4.) Navedbo morebitnih prejšnjih prošelj za povračilo terjatve (n. pr. prijavi vojne škode).
- 5.) Navedbo, ali je prosilec že kaj prejel na račun svoje dajatev (n. pr. od gospodarskih komisij, od ZVU ali od italijanske oblasti).

Prošnji morajo biti priložene naslednje listine:

- a) kazenski list, ki ne sme biti starejši od treh mesecev;
- b) pismeno potrdilo o obstoju terjatve. Omenjeno potrdilo, ki je treba priložiti prošnji za povračilo terjatve, mora biti izstavljeno za čas osvobodilne borbe od komandanta katere partizanske brigade ali druge enakovredne edince ali pa naročnik osvobodilnih obzorov. Zakon o predvideva možnosti, da bi se o tej terjatvi dokazal s pričami ali izpričevalnimi listinami (atlo d notorietà), kakor predvideva zakon o vojni škodi.

Prošnje in vse priloge so prostovoljne in vseh drugih taks ter morajo biti vložene na Finančno intendantco najkasneje do 26. novembra t. l. Terjatve v višini do 100.000 lir preudi in plača Finančna intendantca, višje terjatve pa ugodno in izplača zakladno ministrstvo v Rimu, ki odloča v prizivni stopnji o pritožbah zoper odločbe Finančne intendantce.

Za vse dajatev v denarju ima upnik pravico do povračila enakega zneska, brez obresti. Vse ostale dajatev v blagu ali v opravljenem delu pa se mu priznajo po cenah, ki so veljale za časa terjatve. Vse pretega ugotovljena terjatve znašajo 1 milijon lir, mu bo država izplačala odbila določen odstotek in sicer:

- a) pri vsotah od 1 do 2 milijonov lir 20%;
- b) pri vsotah od 2 do 10 milijonov 30%;
- c) pri vsotah nad 10 milijonov 50%.

Ker ni več daleč rok za prijavo, svetujemo prizadetim strankam, da pohitijo s prijavo. Pri sestavljeni prošnji jim lahko nudijo pomoč bori DFS.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Gozd naj bo zaščitnik našega kmetijstva

V okviru razstave gospodarske dejavnosti, ki je bila slovesno odprta v nedeljo v Kopru, je oddelek za kmetijstvo pri okrožnem LQ organiziral tudi vsakodnevne konference vseh glavnih kmetijskih panog. Te konference so bile mogoče novega in nikakor ne sme mima, da ne bi povzeli glavnih misli, da bodo naši čitatelji, ki niso imeli priložnosti poslušati predavanj strokovnjakov v posameznih panogah, dobili vsaj nekaj vpogleda v napredno kmetijstvo.

Predsedmo moramo podpreti neko ugotovitev. Vse konference so imele značaj medsebojnega izmenjavanja izkušenj. Predavatelj je poudaril teoretične izsledke in napotila, udeleženci pa so iz svojih praktičnih izkušenj dopolnjevali predavatelja. Tako so bile ustvarjene možnosti napraviti zaključke, ki bodo služili za usmerjanje v napredni tok vseh panog našega kmetijstva.

Kmetijstvo je umetnost! To je ugotovitev mnogih naprednih kmetov, ki so se poleg fizičnega dela, poglabljali tudi v raziskovanje in pomnjanje zemlje, rastlinstva, živalstva in razvoja. Kot je potrebno, da slikar, pisatelj, vzgojitelj, zgodovinar, novinar in drugi pogosto svoji stroki primerna sredstva, da z njihovo lahko pričnejo z delom, tako mora poznati napredni kmet, kaj je zemlja, kaj so rastline, živali, ki jih redi in obdeluje. To pa nikakor ni lahko. Nekaj ni bilo potrebno poznava ne rodovitnosti zemlje, ker je bila bogata na vseh rastlinstvu potrebnih snoveh. Danes je to nujno potrebno, ker je zemlja že izčrpana.

no enajstotico Pirana, nad katero se bo lahko iznesel zaradi nedeljskega poraza. Vprašanje je samo kako bo Sleden igral in kako se bodo Pirančani obnašali. Milje grede daleč nemoteno po svoji poti. V nedeljo bodo zopet prav gotovo želi nov uspeh žrtve bo Pristanški športni klub.

OMMSA, ki je morala tako propasti v nedeljo, ima priliko, da se popravi. Srečala se bo z Magdaleno in verjetno bo tudi ugodno enajstotico OMMSA, da si zagotovi dve važni točki. Rojan se bo preselil v Izolo zaradi tekme z Meduzo, Sv. Ana pa bo odšla v Umago, da se tam sreča in poskusi svojo igr z Umagom. Spored tekem je sledeč:

Igrišče v Boljuncu ob 9 Ponziana - Aurora, ob 11 Dreher - Arrigoni, ob 14.30 Seden - Piran; igrišče v Trebšah ob 14.30 Milie - Pristaiščnik; igrišče v Ankaranu ob 9.30 Tovarna strojev - Koštalunga, ob 14.30 OMMSA - Magdalena; igrišče v Izoli ob 14 Meduza - Rojan; v Umagu ob 14 Umag - Sv. Ana.

Okrožno nogometno prvenstvo: igrišče CRDA ob 14 Arzenal - Nabrežina, igrišče na Proseku ob 14.30 Primorje P. K. - Zol Ilva, igrišče v Trebšah ob 9 INAM Kolonija, ob 13 Greta - Rocol, v Nabrežini ob 10 Sv. Marko - Montebello, ob 15 Vesna-Trebše.

Drugi dan tekme za pokal Tiskarjev

V nedeljo se bo na igrišču Tomaziča nadaljeval turnir obdobje po sledečem urniku: ob 8.30 DSZ ES - Tovarna strojev, ob 9 Zol Ilva - Elektra, ob 9.30 Arzenal - Dijaško FD, ob 10 Sv. Marko - Tomazič, ob 11 Tiskarjevi Greta.

Potrebno je, da vemo, kako so strokovnjaki v gospodarstvu razdelili svet v pet gospodarskih pasov. Tako imamo po tej razdelitvi domorski, javorjev, (Lauretum), drugi kostonjev (Kastanetum), tretji bukovi (Fagetum), četrti smrekovi.

Potrebno je, da vemo, kako so strokovnjaki v gospodarstvu razdelili svet v pet gospodarskih pasov. Tako imamo po tej razdelitvi domorski, javorjev, (Lauretum), drugi kostonjev (Kastanetum), tretji bukovi (Fagetum), četrti smrekovi.

Potrebno je, da vemo, kako so strokovnjaki v gospodarstvu razdelili svet v pet gospodarskih pasov. Tako imamo po tej razdelitvi domorski, javorjev, (Lauretum), drugi kostonjev (Kastanetum), tretji bukovi (Fagetum), četrti smrekovi.

Potrebno je, da vemo, kako so strokovnjaki v gospodarstvu razdelili svet v pet gospodarskih pasov. Tako imamo po tej razdelitvi domorski, javorjev, (Lauretum), drugi kostonjev (Kastanetum), tretji bukovi (Fagetum), četrti smrekovi.

Potrebno je, da vemo, kako so strokovnjaki v gospodarstvu razdelili svet v pet gospodarskih pasov. Tako imamo po tej razdelitvi domorski, javorjev, (Lauretum), drugi kostonjev (Kastanetum), tretji bukovi (Fagetum), četrti smrekovi.

Potrebno je, da vemo, kako so strokovnjaki v gospodarstvu razdelili svet v pet gospodarskih pasov. Tako imamo po tej razdelitvi domorski, javorjev, (Lauretum), drugi kostonjev (Kastanetum), tretji bukovi (Fagetum), četrti smrekovi.

Potrebno je, da vemo, kako so strokovnjaki v gospodarstvu razdelili svet v pet gospodarskih pasov. Tako imamo po tej razdelitvi domorski, javorjev, (Lauretum), drugi kostonjev (Kastanetum), tretji bukovi (Fagetum), četrti smrekovi.

Potrebno je, da vemo, kako so strokovnjaki v gospodarstvu razdelili svet v pet gospodarskih pasov. Tako imamo po tej razdelitvi domorski, javorjev, (Lauretum), drugi kostonjev (Kastanetum), tretji bukovi (Fagetum), četrti smrekovi.

ili nekaj predavateljev misli in jasvetov.

„Gozd naj bo zaščitnik našega kmetijstva“, to je bila vodilna misel predavatelja, tov. ing. Oblaka. V Istri je le kakih 15 tisoč ha izpranih in nizkih gozdov. V primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami je to malo. Ohraniti in izboljšati moramo te, kar jih še imamo. Iz praktičnih izkušenj vemo, da so koristi gozda za našo cono neposredne. Vemo, da z gozdom zamožemo zemljo pred izpiranjem, zaščitimo naše poljske kulture in vplivamo na podnebje. To pa je posebno tu v Istri velike važnosti, ker ima prav zaradi pomanjkanja gozdnega drevesja suša veliko moč.

Kmet ne sme videti v gozdu svojega sovražnika, ki mu jemlje ob-

ilij nekaj predavateljev misli in jasvetov.

„Gozd naj bo zaščitnik našega kmetijstva“, to je bila vodilna misel predavatelja, tov. ing. Oblaka. V Istri je le kakih 15 tisoč ha izpranih in nizkih gozdov. V primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami je to malo. Ohraniti in izboljšati moramo te, kar jih še imamo. Iz praktičnih izkušenj vemo, da so koristi gozda za našo cono neposredne. Vemo, da z gozdom zamožemo zemljo pred izpiranjem, zaščitimo naše poljske kulture in vplivamo na podnebje. To pa je posebno tu v Istri velike važnosti, ker ima prav zaradi pomanjkanja gozdnega drevesja suša veliko moč.

Kmet ne sme videti v gozdu svojega sovražnika, ki mu jemlje ob-

ilij nekaj predavateljev misli in jasvetov.

„Gozd naj bo zaščitnik našega kmetijstva“, to je bila vodilna misel predavatelja, tov. ing. Oblaka. V Istri je le kakih 15 tisoč ha izpranih in nizkih gozdov. V primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami je to malo. Ohraniti in izboljšati moramo te, kar jih še imamo. Iz praktičnih izkušenj vemo, da so koristi gozda za našo cono neposredne. Vemo, da z gozdom zamožemo zemljo pred izpiranjem, zaščitimo naše poljske kulture in vplivamo na podnebje. To pa je posebno tu v Istri velike važnosti, ker ima prav zaradi pomanjkanja gozdnega drevesja suša veliko moč.

Kmet ne sme videti v gozdu svojega sovražnika, ki mu jemlje ob-

ilij nekaj predavateljev misli in jasvetov.

„Gozd naj bo zaščitnik našega kmetijstva“, to je bila vodilna misel predavatelja, tov. ing. Oblaka. V Istri je le kakih 15 tisoč ha izpranih in nizkih gozdov. V primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami je to malo. Ohraniti in izboljšati moramo te, kar jih še imamo. Iz praktičnih izkušenj vemo, da so koristi gozda za našo cono neposredne. Vemo, da z gozdom zamožemo zemljo pred izpiranjem, zaščitimo naše poljske kulture in vplivamo na podnebje. To pa je posebno tu v Istri velike važnosti, ker ima prav zaradi pomanjkanja gozdnega drevesja suša veliko moč.

Kmet ne sme videti v gozdu svojega sovražnika, ki mu jemlje ob-

ilij nekaj predavateljev misli in jasvetov.

„Gozd naj bo zaščitnik našega kmetijstva“, to je bila vodilna misel predavatelja, tov. ing. Oblaka. V Istri je le kakih 15 tisoč ha izpranih in nizkih gozdov. V primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami je to malo. Ohraniti in izboljšati moramo te, kar jih še imamo. Iz praktičnih izkušenj vemo, da so koristi gozda za našo cono neposredne. Vemo, da z gozdom zamožemo zemljo pred izpiranjem, zaščitimo naše poljske kulture in vplivamo na podnebje. To pa je posebno tu v Istri velike važnosti, ker ima prav zaradi pomanjkanja gozdnega drevesja suša veliko moč.

Kmet ne sme videti v gozdu svojega sovražnika, ki mu jemlje ob-

ilij nekaj predavateljev misli in jasvetov.

„Gozd naj bo zaščitnik našega kmetijstva“, to je bila vodilna misel predavatelja, tov. ing. Oblaka. V Istri je le kakih 15 tisoč ha izpranih in nizkih gozdov. V primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami je to malo. Ohraniti in izboljšati moramo te, kar jih še imamo. Iz praktičnih izkušenj vemo, da so koristi gozda za našo cono neposredne. Vemo, da z gozdom zamožemo zemljo pred izpiranjem,